

számának eltolódása, anyanyelv kérdése, szünetelő iskolák) s ezért nem is végleges. Mégis ezek a számok az iskolák jövőbeli átszervezésére nyújtanak szempontokat. A volt cseh-szlovák iskolaszervezet némileg különbözik a miénktől: az elemi iskolák 8 osztályosak (ez kötelező) és 5 osztályosak (ezek felsőbb iskolába lépnek); a továbbképző iskolák mind szakiskolák; a polgári iskolák 3 vagy 4 évfolyamúak. A visszacsatolt terület közoktatási fejlettsége — a tanintézetek számának alapján — egyes iskolafajokban (elemi iskolák, középfokú iskolák) előnyösebb, mint a trianoni Magyarorszáé, viszont kisdedóvás és tanoncoktatás terén elmaradt. Az elemi népoktatás fejlődése azonban, — eltekintve attól, hogy a háború után ez világjelenség, — inkább politikai (magyartalanítási) célokat szolgált, mint művelődésit. Az elemi iskolai tanulók száma a népességhez viszonyítva 33 %-kal, a tanítóságé pedig 50 %-al emelkedett 1918 óta. — Az iskolák jellegét és tanítási nyelvét illető adatoknak csak történeti értékük van: a cseh hatalomnak erőszakosságára mutatnak. Magyar tanításvizsgáló óvó- és tanítónőképző intézet egy sem volt, tanítóképző csak 1, középiskola 4, felsőkereskedelmi 1, nőpariskola 1, hittudományi főiskola 1. Az összes tanulók létszáma a visszacsatolt területén hozzávetőleg a 200 ezret megközelíti, — ez kb. 1/8. része a trianoni Magyarország tanulólétszámának. A főiskolai hallgatóságnak kb. 1000 fővel való gyarapodására számíthatunk. Anyanyelvi megoszlás tekintetében a cseh hivatalos statisztika és a szolgálatában álló tanítóság is igyekezett a magyarság arányát lenyomni (77,6 %-ra). Sajnos tény azonban, hogy a kassai három leányiskola tanulóinak csak 20 %-a volt magyar anyanyelvű 1938 novemberében, — viszont öröndetes tény, hogy ugyanekkor Komáromban 99,1 % a magyar tanulók aránya. — A tanerők létszámában az uralomváltozás miatt 25 %-os hiány állott be, melyet magyar anyanyelvű tanszemélyzet pótol. 81 % rendes kinevezett tanerő volt; kor szerint a létszám 65 %-a 21—40 év közötti és szoláti idejük a 20 évet nem haladja meg. A fiatalabb korosztály munkábaállításának magyarellenese célzata nyilvánvaló, azonban ez a törekvés a magyar tanszemélyzet kitartó ellenállása miatt kudarcot szenvedett.

— N. L. —

KÖNYVSZEMLE

Megalakult az Egri Nevelők Köre.

Az egri pedagógusok febr. 26-án ki-mondották, hogy iskolai jellegre és fajra való tekintet nélkül egyesületbe tömörülnek, a kartársi kapcsolatok elmélyítése, a közös hivatástudat ápolása, az időszerű nevelési kérdések megbeszélése és megoldása érdekében. Az alakuló gyűlésen megjelent *dr. Tamedly Mihály* tank. kir. főigazgató, Eger vá-lamennyi iskolájának igazgatója és Eger nevelői kara.

Az előkészítés munkálatairól *dr. Pálos Bernardin* ciszt. gimn. igazgató számolt be, majd a szervező bizottság

előterjesztése alapján a következő tisztikart választották meg: elnök: *dr. Somos Lajos* tan. képz. int. igazg., alelnök: *Szentgyörgyi Gyula* körz. isk. felügy., rk. ig.-tanító, főtitkár: *dr. Zentai Károly* tan. képz. int. tanár, jegyzők: *Fleischer Mária* tanítónő, *Lótos Ferenc* áll. el. isk. ig.-tanító, *dr. Órsi András* áll. gimn. tanár, pénztáros: *Tobákos Kilit* ciszt. rendi tanár, a számvizsgáló bizottság tagjai: *M. Benes Mária* tanárnő, angol-kisasszony, *Ripka János* beoszt. áll. tanító, *Sulyok György* felsőker. isk. tanár.

A tisztikar megválasztása után *dr. Tamedly Mihály* kir. főigazgató szólalt

fel és örömének adott kifejezést, hogy Eger társadalmi életében oly jelentős szerepet betöltő nevelői kar tudatosan is kifejezni kívánta együvértartozandóságát azáltal, hogy válogatás nélkül egy egyesületbe tömörült. Reméli, hogy ez a tömörülés állandó és értékes kapcsolatokat teremt majd az egyes iskolák között. Hiszi, hogy működése nyomán értékesebb nevelői munka fakad, s a nevelés gondolata iránt azok érdeklődését is fel fogja kelteni, akik nem tartoznak a hivatásos nevelők táborába.

Majd a megválasztott elnök, *dr. Somos Lajos*, mondotta el megnyitó beszédét, amelyben a kör megalapításának szükségességét és a kör elé tűzött nevelői feladatot a következőkben vázolta:

1. A mai iskola nevelő eszménye szociális és nemzeti jellegű, amely a személyiségnek a kialakítását célozza.

2. Az iskolán kívüli nevelési tényezők mind számra, mind súlyra oly mértékben megnövekedtek, hogy mellettük az iskola nevelő hatása lassankint háttérbe szorul. Az iskola a maga nevelő hatásának egyensúlyi helyzetét a jövőben csak akkor tudja biztosítani, ha egyrészt bent az iskolában ható erejét növelni tudja, másrészt befolyását ki tudja terjeszteni az iskolán kívüli nevelési tényezőkre.

3. Az egyes iskolafajok közötti tantervi, különösen pedig módszeres szakadékok eltüntetése sokkal inkább megvalósítható személyes kapcsolatok útján, mint utasítások tanulmányozásával.

4. A neveléstudományok eredményeinek számontartása és értékesítése.

5. A nemzetnevelés célkitűzésének munkálása.

6. A személyes kartársi kapcsolatok kiépítése, a közös hivatástudat ápolása, a bajtársi szellem megalapítása, a kölcsönös megbecsülés fokozása és a közös érdekek védelme.

Előadásának második részében az új magyar nevelés jellemző vonásait ismertette.

Legyen nevelésünk mindenekelőtt keresztényi, amely a jobb lelki nevelés szükségességét is magában foglalja. A nemzetnevelés feladatát nemcsak a nemzeti öntudat kialakításában látja, hanem reális, minden hamis illúziótól mentes magyarságismeretben, a magyarság küldetéstudatának ápolásában és a tényekhez való szorosabb kapcsolódásban. Mai nevelésünk harmadik fontos jellemző vonásának a gyakorlati szellemet tartja, amely egyrészt a művelődés anyag kiválasztásában és a feldolgozás módjában, másrészt az ifjúságnak az élet pályákra való irányításában jut kifejezésre.

Dr. Palos Bernardin ciszt. gimn. igazgató: *Mit vár a középisk. az elemi népiskolától?* címmel tartott előadást. Elsősorban nem az a fontos, hogy milyen tárgyi felkészültséggel jön a középiskolába a tanuló, hanem az, hogy milyen formális eredményeket ért el nála az eddigi oktató és nevelő munka. Majd részletesen kifejtette a formális értékek tekintetében felállítható kívánalmakat, kitérve a testi értelmi, érzelmi és erkölcsi élet fontosabb területeire.

Zentai Károly,

Helyreigazítás. — Mult számunk 54. lapján a 4. sorban tévedésből kimaradt id. dr. Imre József neve.